

Frank Miller:
Sin City: Kaiken takana on nainen
suom. El Pulpo Flamenco, tekst. Anu Tontti
Like 1994

Iljettävästä käännöskukkasesta (a dame to kill oli HYVÄ nimi, Ruohosen aikamiespojilla ei tässä ole mitään jakoa) huolimatta tämä on ihan oikeasti HYVÄ Frank Millerin teos (lue: hyvä FRANK MILLERIN teos), kuten ykkösosiansakin, ja jos vuoden mustaa elokuvaa äänestetään, sijoittunee hyvin.

Millerin tahtiin ilmestyneet Sin Cityt ovat eheää kerontaa, lajityyppi on taiteilijalle rakas ja yllyttää rakentamaan mustan ja valkoisen pinnan tarinaa huolettisemmin, onhan työ omaa ja tulosvastuullista. Graafisesti Sin Cityt ovat näyttävä; kun tietää, ettei tarina tule väreissä, voi pelata varjoilla. Jos miehet näyttävät nahkasohvilta ja naiset kissoilta, on kysymyksessä klisee. Ja kliseitä tässä kierratetaan. Tarinahan on kuitenkin tärkein.

Dr. Hookin Ray Sawyerin väpättävä ääni määkyy stereoisasi, kun Dwight astuu saluunaan, mutta kaikki on juuri niinkuin pitää ollakin. Marv on huumorintajuinen ja lukenut voidakseen sanoa tarpeen tullen jotain keventävää, nykyään aivan liian harvinaista Millerillä, joka ei kuitenkaan ole saanut mainettaan tyhjistä. Tätä albumia on selvästi ollut hauska tehdä.

Jos ette ole aikaisemmin lukenut Frank Milleriä, on olemassa monta huonompaa vaihtoehtoa.

Kivi Larmola

Frank Miller,
värit Lynn Varley:
Elektra Elää
suom. Lauri Narinen,
tekst. Anne Maj-Britt
Semic 1994

Kaikkia Marvelin supersankareista Matt Murdock on suosikkini.

Hän saa keskimääräistä paremmat juonot ja dialogin, Daredevil-sivujen layout saa perustua tyhjiin pintoihin ja kuvitettuihin ääniin ja tuntoihin. Daredevil on sankari.

Joten, kun Elektra peruuttamattomasti tapettiin, aloin arvailla mahdollista jatko-osaa. Alkuperäinen Aaveajaja, Alan Mooren SwampThing ja monet, monet muut kävivät helvetissä, taivaassa tai kiirastulessa vain palatakseen. Demoniviittauksia oli Elektrankin saagassa tiputeltu tarpeeksi,

mutta ei, ei Frank Miller.

Tyyllisesti Hard Boiledien seuraan (levoton, hionaton viiva; laihdutuslääkkeiden väärinkäyttäjän detaljirunsaus) kuuluva Elektra Elää on kertomus painajaisista, unen ja valheen rajamaasta... ja Frank Milleristä, arvaan. Lynn Varley on tehnyt käsittämättömän hienoja värejä sokealle sankarillemme.

Kuitenkin tuntuu siltä, kuin Elektra Elää olisi tehty toiselle piirtäjälle, joku Sienkiewiczimpi olisi saanut kuvista niin paljon enemmän irti, olisi puhaltanut hengen aineeseen, kun nyt meillä on kaikkine hyvnen puolineenkin kädessämme 'vain' hyvän albumin tarkka detaljiluonnos vailla sitä viimeistä silausta.

Ehkä Miller ei halunnutkaan Elektran heräävän.

Kivi Larmola

Keith Giffen, Alan Grant, Simon Bisley, Lovern Kindzierski, Lobo
Semic 1994

Supersankareiden "älylliset" uudelleentulkinnat ovat viime vuosina saaneet antaa tietä yhtä epäälyllisille parodioille. Pseudopsykologisten ryppistysten vastapainoksi Lobon tapaiset rystistykset lyövät tarkoituksella kaiken läskiä. Hassulta vaikuttaa, ettei hulinasta synny yhtään vähemmän tuoreita tulkintoja kuin vakavissaan kyhätyistä versioista.

Lobo vaikuttaa aluksi murrosikäiseltä paisuttelulta. Antisankari julmistelee kuin pahainen teinikakara ankarimmassa testosteronihumalassaan. Rymistely ottaa yllättäen työvoiton, kun Lobo kuolee ja päätyy ärhentelemään taivaan ja helvetin herroille. Pyhät arvot saavat Giffenin ja

Grantin juoksuutuksessa anarkistista huutia ja parodia äityä aidosti hauskaksi. Simon Bisleyn hormoneilla pumpattu piirrostyylisopi aiheeseen. Hahmot vääntyvät ekspressionistiseksi houreiksi, joita kelpaa vilkaista toisenkin kerran. Värit tukevat jalkea mukavasti, vaikeivat vessapaperille painettuina toistu parhaimmilleen.

Harri Römpötti

Bill Watterson:
Lassi ja Leevi, Kosto elää
suom. Juhani Valli tekst. Lena Vahtera-Marstio
Semic, 1994

Arvosteluissa valite-taan lähes poikkeuksetta, että Wattersonin korkeatasoisesta tuotannosta on jo sanottu kaikki sanomisen arvoinen. Pari viimeistä albumia ovat kuitenkin antaneet viitteitä sarjan muuttavasta rakenteesta. Muutos on entistä helpompi huomata uusimmasta albumista.

Vielä jonkin aikaa sitten sarjassa valtoimenaan mellastaneet fantasiaelementit loistavat lähepoissaolollaan. Tilalle on tullut joukko filosofisia viisauksia, jotka näyttävät siirtyneen striippien pääaiheeksi. Tämä muutos helpottaa yksittäisten striippien seuraamista, mutta muuttaa myös sarjan kokonaisuutta.

Wattersonin aivotuksista voisi päätellä, että Lassin mielikuvituksellinen luovuus alkaa väistyä reaali-maailman vaikutuksesta. Toinen mahdollisuus on, että Watterson haluaa korostaa Lassin (Calvinin) esikuvaa Jean Calvinia, joka vaikutti uskonpuhdistuksen aikaan ja oli tietokirjan mukaan verbaalisesti lahjakas henkilö.

Olipa miten tahansa, muutoksesta huolimatta sarja on pysynyt edelleen tasokkaana. On mielenkiintoista seurata, mihin suuntaan sarja etenee. Onko nykyinen filosofinen suuntaus vain väliaikainen vai pysyvä muutos?

Tero Lyytikäinen

Juho Juntunen
Natsisurffaajien täytyy kuolla!
Kustannus Soundi Oy
1994

Juho Juntusen sarjakuvat ovat varmaan enemmän rock kuin kenenkään toisen suomalaisen sarjakuvapiirtäjän ennen tai jälkeen. Eivätkä ainoastaan aihepiiriltään, vaan myös räävittömältä ja kumartelemattomalta otteeltaan. Juntunen rakastaa aitoa rockia ja nauraa teennäisille pelleille.

Hartaasti odotettu kokooma-albumi Juntusen töistä on lähes satasivuinen valikoima sarjakuvia ja piirroksia kahdenkymmenen

vuoden ajalta. Osa originaaleista on esipuheen mukaan hukassa, osa pois rakuatusta sarjoista "teknisesti huonoa sarjakuvaa". Vanhin mukaan kelpuutettu juttu on alun perin Juice Leskisen Per Vers, runoilija -älpeen kansien välissä ilmestynyt ja levyn kappaleisiin temaattisesti liittyvä sarjakuva.

Albumin selkärangan muodostavat valikoidut Poikamme musisoivat -tarinat, jotka ilmestyivät jatkosarjana Soundi-lehdessä 70-luvulla. Niiden viehätys selittyy osaltaan nostalgia-aspektilla: ne, samoin kuin sarja Punk-akatemia, tuovat elävästi mieleen tapahtumia toista vuosikymmen-

tä sitten... oi niitä aikoja... kröhöm, toisaalta voisin ajatella niiden olevan hauskoja ilman vuosien kultaa-mia muistojakin. Albumiin valittujen tarinoiden herjoista monet tuntuvat vieläkin osuvilta. Miksikäs mikään koskaan muuttuisi? Juttujen jäykkä piirrostyylisuu niiden henkeen ihmeen hyvin. Taidokkaammin piirrettyinä ne eivät ehkä tuntuisi yhtä hervottomilta.

Lihaa luiden päälle tuovat albumiin kuitenkin Juntusen uudet sarjat, jotka ovat rennommin ja paremmin piirrettyjä. Niistä erityisesti Ilta-Sanomissa julkaistu jatkostrippi on Lempi-palkintonsa ansainnut. Myös Soundin sisällysluettelon ohessa ilmestyneet ajankohtaiset pikku pilakuvat naurattavat parhaimmillaan oikeasti ääneen. Tokkopa nekään pahasti kärsivät vuosien saatossa. Kuvittelisin aikamme kevyen (tai raskaan) musiikin ilmiöihin osuvan ivan hyperryttävän vielä kahdenkymmenen vuoden päästä.

Jukka Heiskanen

KAIKEN MAAILMAN SARJAKUVATUKSIA

Paul Karasik, David Mazzucchelli: Paul Auster's City of Glass
(Avon Books, 1994)

City of Glass on Paul Austerin New York-trilogian ensimmäinen osa. Suomeksi romaani on julkaistu nimellä Lasi-kaupunki. Paul Auster on puolestaan Amerikan nykykirjailijoista mielenkiintoisimpia. Hän kuorii kirjoissaan ihmismielitä

kuin sipulia ja tutkii sen perimmäistä olemusta. New York -trilogiassa Auster yhdistää dekkareiden perinteen kafkamaisiin houretarinoihin. Rubber Blanket -lehdessä maineikkaan David Mazzucchellin sarjakuvatulokinta avaa Art Spiegelmanin suunnitteleman ja Bob Callahanin toimittaman sarjan, jossa moderneja dekkareita →

Lyhykäisesti

Ralf König jatkaa Konradissa ja Paulissa (Like 1994) edellisestä albumista tutun pariskunnan yhteiselämän seuraamista. Jutut ovat tällä kertaa vain sivun tai parin mittaisia. Königin ideavarasto vaikuttaa ehtymättömältä. Konrad ja Paul ei tuo esiin uusia piirteitä Königin tuotannossa, mutta jatkaa yhtä hauskana kuin ennenkin.

Timo Kokkilan ja Sami Laitilan Peräsmiehen seikkailuista (Banana Press 1994) ilmestyi toinen albumi. Sarjat on koottu Pahasiasista. Peräsmies toistaa itseään ei tarjoa järin

sykähdyttävää elämystä. Pissa ja kakka -huumorille löytyy aina yleisönsä. Ainakin kansantaloudellisesti voi kai tulkita hyväksi, että tässäkin lajissa on kotimainen vaihtoehto.

Petri Hiltunen jatkaa Conanin luojan Robert E. Howardin tekeiden sarjakuvatisointeja. Harmaan jumalan heikki (WSOY 1994) on piirretty utterasti. Vaikka Hiltusen jälki on kehittynyt, vaivaa sitä edelleen jäykkyyks. Väkivaltasele fantasiale löytyy aina yleisönsä. Ainakin kansantaloudellisesti voi kai tulkita hyväksi, että tässäkin lajissa on kotimainen vaihtoehto.

Mezieresin ja Chrsitiinin 70-luvulla ilmestyneiden Valerianien kaivatut uusintapainokset edistyvät. Tuhannen planeetan valtakunta (Jalava 1994) pärjää oikein hyvin vertailussa uudempien Valerianien kanssa. Muun muassa jäänyt sade kuuluu sarjan klassisiin oivalluksiin.

Like yrittää tehdä "fantagraphicsiä" ja tukea talouttaan alamerkillä julkaistuilla pornosarjoilla. Espanjalaisen Fonterizin X-misukat (Sötem 1994) yrittää tehdä parodiaa Ryhmä X:stä ylitsevuotavilla seksikyvyillä varustettujen

mutanttimimmiä kautta. Idea kuulostaa hauskemalta kuin itse sarjakuva. Piirroksijälki on kankeaa ja jutut tökeröä sadomasoa.

Telkkarissa pyöri Simenonin Maigret'stä tehty sarja, joka sai meillä huomiota suomalaisen tekemästä jaksosta. Sen vanavedessä ui Reynardin ja Wurmin laatima albumi Maigret ja hänen vainajansa (WSOY 1994). Se on piirretty eurooppalaiseen tusinatyylisiin siististi mutta hengettömästi. Simenonin romaaniin tulkinta ei oikein herää eloon.

Philippe Francqin ja Jean Van Hammen Largo Winch menestyy Ranskassa hyvin, mutta meikäläisillä markkinoilla sitä veikkaisi väliinputoajaksi. Dallasmaisen tusinatuotteen ei luulisi kiinnostavan enempää laatusarjakuvien aikuisia harrastajia kuin sarjakuvavalehtien nuoria kuluttajiaakaan. Yhtymä W (Like 1994) jatkaa ykkösosan jäljillä ja kerjäläispojasta alkaa sukeutua perijäprinssi.

Harri Römpötti

rustataan sarjakuviksi.

Tarinassa dekkarikirjailija saa Paul Austerille tarkoitettun puhelun ja ryhtyy leikkimään etsivää. Hän saa tuktittavakseen oudon jutun, joka imaisee koko miehen syövereihinsä. Tapaus ei välttämättä edes ratkea, mutta päähenkilö syöksyy matkalle oman päänsä sisään. Kun elämä karsiutuu olennaisimpaan, alkaa identiteetti pötyä. Ihmisestä jää jäljelle pelkkä ydin.

Mazzucchelli on saanut Paul Karasikilta käsikirjoitusapua. Heidän sarjakuvatisointinsa ei ole mikään kuvitettuklassikko, vaan kunnianhimoinen yritys visualisoida Austerin romaani. Mazzucchelli lieenee yksi parhaita valintoja Lasikaupungin piirtäjäksi. Pieni sivukoko ei anna hä-

nen grafiikalleen parhaita puitteita, mutta enimmäkseen pelkistetty mustavalkopiirros onnistuu luomaan ekspressionistisia sävyjä, jotka sopivat hyvin Austerin tunnelmiin.

Lasikaupunki toimii sarjakuvanakin ihan hyvin. Mutta kirjan lukeneelle se jää hieman ohueksi. Austerin pohdiskelut mielen uumenissa ovat liki mahdottomia kääntää sanallisesta muodosta kuviksi. Mazzucchellin yritys on varsin kunniallinen. Se onnistuu suunnilleen niin hyvin kuin on lupa odottaa.

Kokonaan toinen juttu on, katsotaanko ylipäänsä mielekkääksi rustata sarjakuvia romaaneista - varsinkin niin omalatuista kuin Austerin teokset.

Harri Römpötti

**Graham Chaffee:
The Big Wheels
(Fantagraphics Books,
1993)**

Graham Chaffeen esikoisalbumi on tunnelmien juhlaa. The Big Wheels on kokoelma kohtauksia, jotka jatkuvasti tuntuvat palautuvan mielen jostain elokuvasta tai kirjasta, mutta ovat kuitenkin tekijän omia. Joukko

koululaisia, miehet pelaa-massa korttia tai himomurhaajaa jahtaava poliisi - kaikki ovat hyvin amerikkalaisia ja hyvin tuttuja. Tutuus ei kuitenkaan häiritse, vaan siitä syntyy uskottava kuvitteellinen maailma.

Kohtaukset yhdistyvät sulavaksi jatkumoksi, sillä juonta ei ole. Teos on kamera-ajo läpi kaupungin ja katsaus hetkeen. Kaikki hahmot ovat samanarvoisia

muurahaisia suuressa jauhemyllyssä. Muutamia nostetaan esiin, mutta hekin jäävät sivuhenkilöiksi.

Tekijä katselee muurahaisiaan kuitenkin ymmärtävästi. Kokoelmana nuo arkipäivän episodit saavat voimaa ja alkavat kertoa jotain enemmän.

Paikoin hieman huolimaton piirros pelkistyy välttämättömimpään ja keronta on ihaltavan hienovaraista. Henkilöt puhuvat puhekieltä ja muutenkin kaikessa on hyvin luonnollinen rytmi.

Petri Tolppanen